

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ
КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор
з науково-методичної та навчальної
роботи
Олексій ЖИЛЬЦОВ
2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РИСУНОК

для студентів спеціальності 022 «Дизайн»
освітнього рівня – першого (бакалаврського)
освітньої програми 022.00.02 «Графічний дизайн»

Київ – 2020

Розробник: Зайцева Вероніка Іванівна, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладачі: Буйгашева Алла Борисівна, професор кафедри образотворчого мистецтва; Зайцева Вероніка Іванівна, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва, Гунька Анна Миколаївна, викладач кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Протокол від «30» серпня 2018 року № 8

Завідувач кафедри

образотворчого мистецтва _____ О. В. Школьна

(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми 022.00.02 «Графічний дизайн»

«__» _____ 2018 р.

Гарант освітньо-професійної програми

022.00.02 «Графічний дизайн» _____ В. В. Михалевич

Робочу програму перевірено

«__» _____ 2018 р.

Заступник директора

з науково-методичної та навчальної роботи _____ А. О. Таранник

Пролонговано:

На 2019/2020 н.р. _____ (підпис) (А.В.Школьна) (ПІБ), «29» 08 2019 р., протокол № 8

На 2020/2021 н.р. _____ (підпис) (А.В.Школьна) (ПІБ), «27» 08 2020 р., протокол № 7

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» 20__ р., протокол № __

На 20__/20__ н.р. _____ (підпис) _____ (ПІБ), «__» 20__ р., протокол № __

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика дисципліни за Формою навчання			
	денна		заочна	
Вид дисципліни	обов'язкова			
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська			
Загальний обсяг Кредитів / годин	4 / 120		4 / 120	
Курс	2		2	
Семестр	3	4	3	4
Кількість змістовних модулів з розподілом:	2	2	2	2
Обсяг кредитів	2	2	2	2
Обсяг годин, в тому числі:	60	60	60	60
Аудиторні	28	28	8	8
Модульний контроль	4	4	0	0
Семестровий контроль	15	15	0	0
Самостійна робота	13	13	52	52
Форма семестрового контролю	залік	іспит	залік	іспит

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета курсу – професійна підготовка фахівця з високим рівнем художньої майстерності для самостійного творчого вирішення завдань художньо-графічної діяльності.

Завдання курсу – набуття базових знань з дисципліни «Рисунок», ознайомлення з основними напрямками розвитку науки з дисципліни «Рисунок» у вивченні методів і методики роботи зі студентами, формування цілісного бачення і уявлення, розвиток художнього смаку і навичок в роботі над творчими завданнями.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до освітньо-професійної програми 022.00.02 «Графічний дизайн» формуються загальні та фахові компетентності:

Програмні компетентності	Код	Значення компетентності
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК 1	Світоглядна: наявність ціннісно-орієнтаційної позиції, здатність розуміти та дотримуватися морально-етичних норм поведінки, загальнокультурна ерудиція, широке коло інтересів, розуміння значущості для власного розвитку історичного досвіду людства, розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії, збереження національних духовних традицій, розуміння переваг здорового способу життя та прийняття їх як власних цінностей.
	ЗК 2	Громадянська: здатність до реалізації прав і обов'язків

		громадянина України, здатність робити свідомий соціальний вибір та застосовувати демократичні технології прийняття рішень, повага до Батьківщини, народу, держави, її символіки, традицій, мови, уміння діяти із соціальною відповідальністю та громадською свідомістю, здатність цінувати і поважати національну своєрідність та мультикультурність.
	ЗК 3	Комунікативна: здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності, здатність працювати в команді (творчому колективі), вільне володіння українською мовою відповідно до норм культури мовлення, основами спілкування іноземними мовами, навички використання комунікаційних технологій.
	ЗК 5	Науково-дослідницька: здатність виконувати навчально-дослідні завдання на основі аналітико-синтетичної мисленнєвої діяльності, володіння науково-дослідними методами у сфері мистецтвознавства та дизайну, обізнаність в особливостях проектної діяльності, готовність до її реалізації, критична обізнаність та інтелектуальна чесність, здатність до нестандартних рішень типових задач і здатність вирішувати нестандартні завдання.
	ЗК 6	Самоосвітня: здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самоорганізації та саморозвитку, спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію, прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.
	ЗК 7	Універсальна: здатність до планування та розподілу часу, здатність виявляти, ставити і вирішувати проблеми, здатність застосовувати знання на практиці.
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	ФК 1	Організаційна: здатність планувати, організовувати, координувати, контролювати та оцінювати дизайнерську проектну діяльність та взаємодію її суб'єктів, здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
	ФК 2	Естетико-культурологічна: здатність аналізувати, оцінювати й інтерпретувати культурні явища різних епох, мистецькі твори різних стилів, жанрів і форм, уміння висловлювати й аргументувати власні оцінні судження і позиції, здатність застосовувати базові знання з історії мистецтва і дизайну та специфіки його розвитку за професійним спрямуванням у художньо-проектну діяльність, здатність володіти фаховою термінологією, теорією і методикою дизайну.
	ФК 3	Проектно-творча: здатність розв'язувати спеціалізовані завдання та практичні проблеми у галузі дизайну, виявляти структурні й функціональні зв'язки на основі комплексного художньо-проектного підходу, здатність володіти практичними навичками з проектування та технологій виготовлення об'єктів дизайну, здатність застосовувати методику проектування одиничних, комплексних, багатофункціональних об'єктів дизайну, здатність володіти засобами та прийомами формоутворення, макетування і моделювання об'єктів дизайну, здатність використовувати базові знання з композиційної побудови, кольорознавства для створення майбутнього дизайнерського об'єкта, здатність володіти методами зображення об'єктів навколишнього

		середовища, зокрема постаті людини, засобами рисунка і живопису, здатність володіти знаннями й уміннями, спрямованими на досягнення успіху в професійній кар'єрі; вміти розробляти візуальні презентації, портфоліо власних творів.
	ФК 4	Технологічна: здатність володіти різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах, здатність володіти навичками використання сучасних програм із комп'ютерної графіки для створення об'єктів дизайну, здатність використовувати базові навички проектної графіки, здатність володіти засобами та прийомами формоутворення, макетування і моделювання об'єктів дизайну, здатність застосовувати знання з ергономіки та художнього конструювання, навички використання інформаційних і комунікаційних технологій для виконання конкретного дизайнерського завдання.
	ФК 5	Практична: здатність застосовувати здобуті знання на практиці, розв'язувати складні задачі в галузі дизайнерської діяльності.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ

Знання: різноманітних прийомів, методів роботи над творчими завданнями з використанням особливостей національних традицій школи образотворчого мистецтва.

Практичні навички і вміння: Уміння створювати атмосферу творчого підходу для роботи над завданням, використовуючи при цьому класичні зразки. Уміння аналізувати, визначати технічні прийоми виконання завдання та методичні прийоми наочного пояснення завдання.

Програмні результати навчання:

Код	Значення програмованого результату
ПРН 1	Сформованість світогляду, активної громадянської позиції, загальної культури. Здатність робити свідомий соціальний вибір та застосовувати демократичні технології прийняття рішень.
ПРН 2	Здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності. Уміння працювати в команді (творчому колективі). Вільне володіння українською мовою відповідно до норм культури мовлення, основами спілкування іноземними мовами.
ПРН 3	Здатність до ефективного використання інформаційних технологій у соціальній та професійній діяльності.
ПРН 5	Готовність до планування та організації дизайнерської діяльності, здійснення мистецьких і виставкових проектів. Здатність до самоорганізації.
ПРН 6	Здатність застосовувати у практичній дизайнерській діяльності знання з історії мистецтв щодо напрямів, течій і стилів. Спроможність інтерпретувати й модифікувати авторські прийоми провідних дизайнерів. Здатність володіти фаховою термінологією, теорією і методикою дизайну.

ПРН 7	Здатність до проектного мислення та проектування оригінальних дизайнерських програм і проектів.
ПРН 8	Володіння різними методиками проектування об'єктів графічного дизайну (поліграфічна продукція, пакування, фірмовий стиль, плакат, книжкова графіка, носії реклами, медіа-простір тощо).
ПРН 9	Володіння різними техніками та технологіями роботи у відповідних матеріалах.
ПРН 10	Володіння навичками використання сучасних програм із комп'ютерної графіки для створення об'єктів дизайну.
ПРН 11	Готовність до фахової діяльності в галузі графічного дизайну, дизайну середовища, дизайну реклами.
ПРН 12	Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху. Спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізацію. Здатність до самоосвіти, самоорганізації, самовдосконалення.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план для денної форми навчання

Назви змістових модулів	Усього	Розподіл годин між видами робіт					Самостійна
		Аудиторна					
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Зображення голови людини. Деталі обличчя							
Тема 1. Послідовність роботи над рисунком голови. Конструктивний рисунок гіпсової голови спрощеної геометризованої форми. Ф-А3	6			6			
Тема 2. Конструктивний рисунок гіпсових деталей обличчя: ніс, око, губи, вухо. Ф-А2	16			10			6
<i>Модульний контроль</i>	2						
<i>Разом</i>	24			16			6
Змістовий модуль II. Вивчення будови черепа людини							
Тема 3. Послідовність роботи над рисунком голови. Зарисовки черепа в трьох ракурсах. Ф-А2	19			12			7
<i>Модульний контроль</i>	2						
<i>Разом</i>	21			12			7
<i>Підготовка та проходження контрольних заходів</i>	15						
<i>Усього в 3 семестрі</i>	60			28			13
Змістовий модуль III. Вивчення гіпсової голови античного зразка							
Тема 4. Конструктивний рисунок гіпсової голови людини (екорше). Ф-А3	12			6			6
Тема 5. Рисунок натюрморту з атрибутами мистецтва та гіпсовою головою. Використання прозорої світлотіні. Ф-А2	8			8			
<i>Модульний контроль</i>	2						
<i>Разом</i>	22			14			6

Змістовий модуль IV. Конструктивний рисунок голови людини							
Тема 6. Конструктивний та тоновий рисунок гіпсової античної капітелі	8			8			
Тема 7. Конструктивний рисунок гіпсової голови спрощеної форми.	13			6			7
<i>Модульний контроль</i>	2						
<i>Разом</i>	23			14			6
<i>Підготовка та проходження контрольних заходів</i>	15						
<i>Усього в 4 семестрі</i>	60			28			13

Тематичний план для заочної форми навчання

Назви змістових модулів	Усього	Розподіл годин між видами робіт					
		Аудиторна					Самостійна
		Лекції	Семінари	Практичні	Лабораторні	Індивідуальні	
Змістовий модуль I. Зображення голови людини. Деталі обличчя							
Тема 1. Послідовність роботи над рисунком голови. Конструктивний рисунок гіпсової голови спрощеної геометризованої форми. Ф-А3	14						14
Тема 2. Конструктивний рисунок гіпсових деталей обличчя: ніс, око, губи, вухо. Ф-А2	16			4			12
<i>Модульний контроль</i>							
<i>Разом</i>	30			4			26
Змістовий модуль II. Вивчення будови черепа людини							
Тема 3. Послідовність роботи над рисунком голови. Зарисовки черепа в трьох ракурсах. Ф-А2	30			4			26
<i>Модульний контроль</i>							
<i>Разом</i>	30			4			26
<i>Підготовка та проходження контрольних заходів</i>							
<i>Усього в 3 семестрі</i>	60			8			52
Змістовий модуль III. Вивчення гіпсової голови античного зразка							
Тема 4. Конструктивний рисунок гіпсової голови людини (екорше). Ф-А3	14						14
Тема 5. Рисунок натюрморту з атрибутами мистецтва та гіпсовою головою. Використання прозорої світлотіні. Ф-А2	16			4			12
<i>Модульний контроль</i>							
<i>Разом</i>	30			4			26
Змістовий модуль IV. Конструктивний рисунок голови людини							
Тема 6. Конструктивний та тоновий рисунок гіпсової античної капітелі	14						14
Тема 7. Конструктивний рисунок гіпсової голови спрощеної форми.	16			4			12

<i>Модульний контроль</i>							
<i>Разом</i>	30			4			26
<i>Підготовка та проходження контрольних заходів</i>							
<i>Усього в 4 семестрі</i>	60			8			52

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ I. Зображення голови людини. Деталі обличчя.

Тема 1. Послідовність роботи над рисунком голови.

Рисунок гіпсової голови спрощеної геометризованої форми (6 год.)

Способи та прийоми виконання побудови голови.

Тренувальні вправи, практичне засвоєння прийомів побудови.

Виконання рисунку з метою виявлення особливостей геометризованої форми.

Формат – А3. Графітний олівець.

Література: основна [1,2,3,4,5];

додаткова [1,2,3,4,5]

Тема 2. Конструктивний рисунок гіпсових деталей обличчя:

ніс, око, губи, вухо. (10 год.)

Конструктивний рисунок гіпсових деталей обличчя: ніс, око, губи, вухо. Засвоєння понять простої та складної форми, її геометризації.

Виконання зарисовок окремих деталей обличчя в різних положеннях.

Формат – А3 (4 аркуші). Графітний олівець.

Література: основна [1,2,3,4,5];

додаткова [1,2,3,4,5]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. Вивчення будови черепа людини.

Тема 3. Зарисовки черепа (3 начерки). (12 год.)

Вивчення техніки рисунку. Зарисовки черепа (3 начерки) та схем побудови. Виконання конструктивної побудови та використання прозорої світлотіні. Формат – А2. Графітний олівець.

Література: основна [1,2,3,4,5];

додаткова [1,2,3,4,5]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ III.

Вивчення гіпсової голови античного зразка.

Тема 4. Конструктивний рисунок гіпсової голови людини (6 год.)

Рисунок гіпсової голови людини (екорше). Виконання конструктивного рисунок. Практичне засвоєння прийомів побудови. Виконання конструктивної побудови та використання прозорої світлотіні.

Формат – А3. Графітний олівець.

Література: основна [1,2,3,4,5];

додаткова [1,2,3,4,5]

Тема 5. Рисунок натюрморту з атрибутами мистецтва та гіпсової голови.

Використання прозорої світлотіні (8 год.)

Рисунок гіпсової голови людини (екорше). Виконання начерків з різних позицій. Практичне засвоєння прийомів побудови. Виконання конструктивної побудови та використання прозорої світлотіні.

Формат – А2. Графітний олівець.

Література: основна [1,2,3,4,5];

додаткова [1,2,3,4,5]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ IV. Конструктивний рисунок голови людини.

Тема 6. Рисунок голови людини з плечовим поясом із чіткою конструктивною побудовою (8 год.)

Методика ведення рисунок живої голови людини із чіткою конструктивною побудовою. Вивчення прикладів мистецького вирішення графічного портрету. Виконання конструктивної побудови та використання прозорої світлотіні.

Формат – А2. Графітний олівець.

Література: основна [1,2,3,4,5];

додаткова [1,2,3,4,5]

Тема 7. Зарисовки кінцівок людини у різних ракурсах (6 год.)

Зарисовки кінцівок людини у різних ракурсах. Виконання начерків з різних позицій. Практичне засвоєння прийомів побудови. Виконання конструктивної побудови та використання прозорої світлотіні.

Формат – А2. Графітний олівець.

Література: основна [1,2,3,4,5];

додаткова [1,2,3,4,5]

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2		Модуль 3		Модуль 4	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	Не передбачено навчальним планом							
Відвідування семінарських занять	1	Не передбачено навчальним планом							
Відвідування практичних занять	1	7	7	7	7	7	7	7	7
Робота на семінарському занятті	10	Не передбачено навчальним планом							
Робота на практичному занятті	10	7	70	7	70	7	70	7	70
Лабораторна робота (в тому числі допуск, виконання, захист)	10	Не передбачено навчальним планом							
Виконання завдань для самостійної роботи	5	1	5	1	5	1	5	1	5
Виконання модульної роботи	25	1	25	1	25	1	25	1	25
	Разом	-	107	-	107	-	107	-	107
Максимальна кількість балів:		214				214			
Розрахунок коефіцієнта:		$214 : 100 = 2,14$				$214 : 60 = 3,57$			
Екзамен:		-				40			

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Тема 2. Конструктивний рисунок гіпсових деталей обличчя:

ніс, око, губи, вухо (6 год.)

1. Композиція рисунка, розміщення зображення на аркуші. Зв'язок окремих елементів між собою. Побудова зображення за правилами перспективи.

2. Конструктивна побудова деталей обличчя.
3. Передача легкої світлотіні, узагальнення роботи.

Тема 3. Зарисовки черепа (3 начерки) (7 год.)

1. Конструктивний рисунок черепа з трьох позицій
2. Тонове вирішення рисунка черепа з трьох позицій

Тема 4. Конструктивний рисунок гіпсової голови людини (6 год.)

1. Композиція рисунка, зв'язок окремих елементів. Побудова зображення за правилами перспективи.
2. Конструктивна побудова деталей обличчя.
3. Передача легкої світлотіні, узагальнення роботи.

Тема 7. Зарисовки кінцівок людини у різних ракурсах (7 год.)

1. Композиція рисунка, розміщення зображень на аркуші.
2. Конструктивна побудова зображень кінцівок людини.
3. Тональне вирішення зображень (світло, тінь, рефлекс, півтінь, відблиск).
4. Уточнення конструктивної побудови. Деталізація та узагальнення.

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ БАКАЛАВРА

Змістовий модуль та теми курсу	кільк. годин	Бали
3 семестр		
Тема 2. Конструктивний рисунок гіпсових деталей обличчя: ніс, око, губи, вухо	6	5
Тема 3. Зарисовки черепа (3 начерки)	7	5
Разом:	13	10
4 семестр		
Тема 4. Конструктивний рисунок гіпсової голови людини	6	5
Тема 7. Зарисовки кінцівок людини у різних ракурсах	7	5
Разом:	13	10

Самостійні роботи з дисципліни «Рисунок» оцінюються як творчі, з урахуванням ступеня відповідності виконаних робіт поставленим завданням та програмним вимогам.

Критерії оцінювання рівня виконання завдань для самостійної роботи:

1. Композиція в рисунку – 1 б.;
2. Передача пропорцій, співвідношення цілого і деталей – 1 б.;
3. Передача об'єму – 1 б.;
4. Повнота обсягу виконання – 1 б.;
5. Якість виконання – 1 б.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Модульний контроль здійснюється по закінченні модуля у вигляді перегляду робіт за визначений період за елементами змістового модулю.

Критерії оцінювання	Кількість балів
Роботи відповідають завданням, оригінальні за композицією, охайні. Можливі незначні похибки в моделюванні форми.	21 – 25
Роботи відповідають завданням, відчувається творчий підхід до виконання, але є несуттєві недоліки в композиційних побудовах.	17 – 20
Достатній рівень виконання композиції, проте є суттєві композиційні недоліки, невдалий вибір живописних прийомів.	13 – 16
Роботи частково відповідають завданням, невдалий вибір живописних прийомів, значні технічні помилки.	9 – 12
Низький рівень виконання робіт. Невиразність композиції, відсутність цілісності мотиву, неохайність виконання.	5 – 8
Роботи не відповідають завданням, роботи неохайні, значні композиційні та технічні, технологічні помилки, не завершені.	1 – 4

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

У 3 семестрі з дисципліни «Рисунок» навчальним планом передбачено підсумковий модульний контроль (залік), який виставляється, як сума балів за всі форми роботи протягом півріччя.

У 4 семестрі семестровий контроль з дисципліни «Рисунок» проводиться у вигляді виконання практичного завдання на задану тему. Тематика, вимоги та критерії оцінювання семестрового контролю визначаються і затверджуються окремою програмою екзамену.

Критерії оцінювання іспиту	Максимальна кількість балів
<p>«Відмінно» – студент демонструє повні і глибокі знання навчального матеріалу, достовірний рівень розвитку умінь та навичок, виконує рисунок постановки, що відповідає поставленому завданню; зображення гармонійно закомпоноване, конструктивно побудоване і тонально вирішене. Екзаменаційна робота має бути виконана з дотриманням усіх техніко-технологічних правил виконання роботи. Студент має досконало володіти розумінням основ композиції, правил конструктивної будови, демонструвати світло-тонове вирішення, охайне та якісне завершення.</p> <p><u>Техніко-технологічні типові помилки</u> Помилки відсутні</p>	36-40
<p>Студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає незначні помилки, виконує рисунок постановки, що відповідає поставленому завданню, але робота не достатньо гармонійно закомпонована, студент припускається несуттєвих техніко-технологічних неточностей, але в цілому робота виконана охайно і на досить якісному рівні. У екзаменаційній роботі практично відсутні помилки.</p> <p>1. робота не достатньо гармонійно закомпонована.</p>	31-35
<p>Студент демонструє повні знання навчального матеріалу, але допускає помилки, виконує рисунок постановки, що не повністю відповідає поставленому завданню, робота має недоліки у конструктивній побудові, студент допускає певні техніко-технологічні неточності, має дрібні несуттєві недоліки у світло-тональному вирішенні просторового оточення. У цілому робота виглядає охайно і досить якісно.</p> <p><u>Техніко-технологічні типові помилки</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. недоліки у конструктивній побудові; 2. певні техніко-технологічні неточності; 3. несуттєві недоліки у світло-тональному вирішенні просторового оточення. 	26-30
<p>Студент володіє більшою частиною навчального матеріалу, має достатній рівень розвитку умінь та навичок, але не завжди може вдало застосувати їх для відображення постановки, виконує рисунок з похибками у конструктивній побудові та світло-тональному вирішенні просторового оточення; допускає певні техніко-технологічні помилки; рисунок виглядає не досить охайно. У роботі можуть бути наявні помилки, що веде до невідповідності враження від роботи.</p> <p><u>Техніко-технологічні типові помилки</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. невірна конструктивна побудова; 2. похибки у світло-тональному вирішенні; 3. перспективні помилки у просторовому оточенні; 4. недосить охайний вигляд. 	21-25
<p>Студент володіє меншою частиною навчального матеріалу, має низький рівень розвитку умінь та навичок, що перешкоджає відобразити задум належним чином, виконує рисунок з суттєвими композиційними, конструктивними чи світло-тоновими похибками, допускає техніко-технологічні помилки, що відображаються на якості і зовнішньому вигляді роботи.</p> <p><u>Техніко-технологічні типові помилки</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. суттєві композиційні похибки; 2. невірна конструктивна побудова; 	16-20

3. перспективні помилки у просторовому оточенні; 4. формальне світло-тонове вирішення; 5. бракує охайності в роботі.	
Студент володіє незначною частиною навчального матеріалу, має низький рівень розвитку умінь та навичок, що не дозволяє виконати завдання, виконує рисунок з грубими формальними чи конструктивними чи світло-тоновими похибками, що принципово спотворюють форму, робота не завершена і створює погане враження, або ж фактично відсутня. <u>Техніко-технологічні типові помилки</u> 1. відсутня композиція; 2. невірна конструктивна побудова; 3. перспективні помилки у просторовому оточенні; 4. формальне світло-тонове вирішення; 5. бракує охайності в роботі.	0-15

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю.

Семестровий контроль навчальної діяльності студента з дисципліни «Рисунок» проводиться у вигляді обов'язкового перегляду творчих практичних аудиторних та самостійних робіт, виконаних студентом у процесі навчальної діяльності протягом семестру.

При проведенні іспиту студентом виконується практичне завдання на задану тему.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками.
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок.
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності.
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

7. Навчально-методична карта дисципліни «Рисунок»

3 семестр			4 семестр		
Модулі	Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2	Модулі	Змістовий модуль 3	Змістовий модуль 4
	Зображення голови людини. Деталі обличчя	Вивчення будови черепа людини		Вивчення гіпсової голови античного зразка	Конструктивний рисунок голови та кінцівок людини
бали	107 б.	107 б.	бали	107 б.	107 б.
Практичні заняття	Конструктивний рисунок гіпсової голови спрощеної геометризованої форми. Ф-А3 - 6 год. – 33 б.	3. Послідовність роботи над рисунком голови. Зарисовки черепа в трьох ракурсах. Ф-А2 – 12 год. – 66 б.	Практичні заняття	4. Конструктивний рисунок гіпсової голови людини (екорше). Ф-А3- 6 год. – 33 б.	6. Рисунок голови людини з плечовим поясом із чіткою конструктивною побудовою. Ф-А2 - 8 год. – 44 б. 7. Зарисовки кінцівок людини у різних ракурсах. Ф-А2 – 6 год. – 33 б.
	2. Конструктивний рисунок гіпсових деталей обличчя: ніс, око, губи, вухо. Ф-А2 - 10 год. – 55 б.			5. Рисунок натюрморту з атрибутами мистецтва та гіпсовою головою. Використання прозорої світлотіні. Ф-А2 - 8 год. – 44 б.	
154	14 год. - 77 б.	14 год. - 77 б.	154	14 год. - 77 б.	14 год. - 77 б.
Самостійна робота	Зображення голови та деталей обличчя	Зарисовки черепа, 3 начерки	Самостійна робота	Рисунок гіпсової голови людини (екорше)	Зарисовки кінцівок людини у різних ракурсах
10	5 б.	5 б.	10	5 б.	5 б.
50	МКР 1 - 25 б.	МКР 2 - 25 б.	50	МКР 3 - 25 б.	МКР 4 - 25 б.
Разом – 214 б. : 100 = 2,14 (коефіцієнт визначення успішності – 2,14)			Разом – 214 б. : 60 = 3,57 (коефіцієнт визначення успішності – 3,57)		
			Іспит – 40 б.		

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Ли Н. Г. Основы учебного академического рисунка: учебник для студ. высш. уч. завед. / Н. Г. Ли. – М.: Эксмо, 2008. – 478 с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/2659/>)
2. Ломоносова М. Т. Графика и живопись. Учеб. пособие / М.Т. Ломоносова. – М.: ООО «Издательство Астрель» ООО «Издательство АСТ.» 2003. – 202, [6] с. ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 3-х прим.).
3. Фрэнкс Д. Рисунок карандашом / Джин Фрэнкс; пер. с англ. Е. Ильиной. – М.: АСТ: Астель, 2007. – 63 с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/1137/>)
4. Чиварди Д. Рисунок. Художественный образ в анатомическом рисовани / Д. Чиварди. – М.: Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2002. – 168 с., ил. (Серия «Классическая библиотека художника») (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/3259/>)
5. Шорохов Е. В. Основы композиции: учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. № 2109 «Черчение, рисование и труд» / Е.В. Шорохов. – М.: Просвещение, 1979. – 303с., ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 1 прим.).

Додаткова:

1. Барщ А. наброски и зарисовки / А.Барщ – М. : Искусство, 1970. – 164 с.
2. Молева Н.М. Выдающиеся русские художники-педагоги./ Н.М.Молева – М.: Высшая школа, 1991. – 344 с.
3. Ратнічін В.М. Перспектива. – 2ге вид./ В.М. Ратнічін. – К.: Вища школа, 1977. – 90 с.
4. Ростовцев Н.Н. Академический рисунок. Учебник для студентов худож.-граф. фак. пединститутков – 3-е изд. дополн. / Н.Н.Ростовцев – М. : Просвещение, 1995. – 239 с.
5. Ростовцев Н.Н. Очерки по истории методов преподавания рисунка/ Н.Н.Ростовцев, – М.: Просвещение, – 1983. – 240 с.